

Работна група Образование
21.06.2023

Присъстващи:

Светлана Радолова, Център на бесарабските българи
Ваня Добрева, Фондация Хипофиза
Олга Колот, Фондация ФАР
Десислава Аргирова, ФАР, адвокат в Синя точка, Варна
Цветелина Ананиева, ВКБООН
Альона Нейкова, Български Червен Кръст
Витан, доброволец АДРА
Жана Стефанова, Фондация АДРА
Катерина Шубина, Фонд Добро
Владислав Дамянов, Каритас
Йоана Бестиук, Ситуационен център „Отворени врати“
Люба Батембергска, Уницеф
Надежда Иванова, Уницеф

Дневен ред:

- **Споделяне на дейности по записване на децата в детска градина и училище и обратна връзка за Варна**

Ваня Добрева споделя информация от Варна. По-голямата част от приетите са от град Варна, а не от хотелите, тъй като сред хотелите има слухове, че ако запишат децата в училище ще им спрат помощите. В момента записаните са около 40. След прием веднага започва търсенето на личен лекар за децата. Следващата стъпка трябва да бъде да се разреши електронния прием и да минават през електронната система, които кандидатстват за 5-ти и 8-ми клас.

Десислава Аргирова (ФАР) – Хората получават съдействие относно записванията, но отговорът е, че през септември ще се получат решаващите стъпки. Желанието е украинците да не се третират по общия ред на гражданите.

Ваня Добрева – Утре ще имат среща с МОН по отношение на наредбата за прием. Подготвени са предложения, които ще сподели с Люба и работната група.

Светлана Радолова – *За младежите*. Тече кампанията за кандидатстване на тези деца, които са с български произход. За децата от български произход всичко се случва нормално с кампанията. За децата от Украйна, някои са склонни да се записват на високите такси. Очакват да има решение по отношение на временната закрила. Те имат право да работят като български граждани, но нямат право да учат като български граждани. Внесено предложение за кандидат-студентите от Украйна да не се изисква сертификат за език В1, а да се обучават по език паралелно.

Люба Батембергска – ВКБООН се занимава много активно за достъпа до образование във висшите училища. В работната група има нов представител – Цветелина Ананиева.

Цветелина Ананиева, ВКБООН – Молба да бъде изпратено това, което е разпространявано до сега и предложенията, които ще бъдат повдигнати до МОН, за да могат и те да ги имат.

Жана Стефанова – Това, което са направили по комплексите е да организират родителски срещи в отделните комплекси и забелязват известно раздвижване. Когато се правят лични срещи има някакво движение и виждат, че хората променят своето отношение и становище за записване на децата си в българските училища и детските градини. Очаква, че към началото на учебната година ще се раздвижат още повече. В момента (украинците в комплексите) са много несигурни и не знаят дали ще могат да останат или ще им се наложи да си тръгнат. Имат много притеснения, но въпреки всичко има движение.

Люба Батембергска – МОН планират срещи с РУО Варна до края на месеца.

Ваня Добрева – за община Варна е необходимо да се увеличат подготвителните групи. Тенденцията във Варна е да се закриват подготвителните групи към училищата. Да се изтеглят децата от подготвителните групи към училищата и по този начин ще се разшири капацитета на детските градини да поемат повече групи с 2-годишни деца. Проблемът с яслите и детските градини е в централната част на града. С Антонина Кенова ще направят разяснителна кампания за това какви компенсации могат да ползват. Да се осигурят там където групите са полудневни да се обзаведат и да станат целодневни (за ПГ в училищата).

- **Споделяне на дейности по записване на децата в детска градина и училище и обратна връзка за Несебър**

Катерина Шубина, фонд Добро – 563 деца са заявили желание за обучение в български училища, а свободните места са по-малко от 170 – 50 в Кошарица и 50 в Тънково и Оризаре. Основния проблем е в транспортът, тъй като няма транспорт до съответните училища, особено за децата, които живеят в Св. Влас и Елените. В училищата в Св. Влас и в Несебър няма места. Всички тези училища са основни – до седми клас. И за по-големите деца има една единствена опция за професионална гимназия.

Ваня Добрева – Направено е предложение към МОН да дарят автобуси на общините, за да може те да обслужват повече училища и детските градини.

Катерина Шубина – Това ще реши проблема за тези, които трудно стигат до училище, но все още ще останат 340 деца за които няма места в близките училища.

Люба Батембергска – Ние ще включим въпроса с транспорта и свободните места също в разговорите с МОН. И също така ще обсъдим предложението училищата в района да станат средишни, тъй като това е механизмът държавата да отпусне транспорт за децата.

Олга Вихристюк – Миналата година са попълвали заедно с родителите заявленията и са ги подавали в РУО. Сега много деца искат да се запишат, но местата са ограничени. Директорите на училищата молят, ако родителите няма да се записват в това училище да се обадят и да кажат, че детето няма да посещава училището, защото тези места се пазят. РУО дава входящ номер на всяко заявление. В Китен и Приморско не им дават входящи номера.

- **Споделяне на дейности по записване на децата в детска градина и училище и обратна връзка за София**

Ваня Добрева – В София бяха приети 165 деца на първо класиране, предимно 5 и 6-годишни. Антонина Кенова поддържа електронната система за прием и може да сподели точните данни.

Олга Колот – Важните въпроси, освен това къде могат да се записват децата, са и къде няма булинг. Децата от украински произход търсят тези учебни заведения, които са по-евтини.

Светлана Радолова – (за висшето образование) сега местата са дадени общо, без да са разпределени по държави. Отново се връща изпита по български език, литература и история. Тези, които ще кандидатстват медицина ще имат изпит по биология и химия. Изпитът ще е онлайн. Ако има някакъв проблем той се решава директно с МОН.

- **Споделяне на дейности и обратна връзка относно подготвителните занимания и дискусия**

Светлана Радолова – необходимостта за допълнителни занимания по български език е налице, но за съжаление наблюденията са, че това става формално от страна на училището. Да се изработи механизъм, който да е работещ и да се привлекат учители – дали това да са учители от училището или такива, които имат опит с преподаване на български език на чужденци и рускоговорещи. Не всички учители могат да помогнат на тези деца.

Люба Батембергска – ние също сме говорили с колегите от МОН, тъй като на достатъчно много места обучението не е качествено. В много училища не са организирани такива групи. Обучението трябва да се случва от учители, които владеят руски. За МОН към момента това е отговорност на съответното училище. Ние ще повдигнем отново този въпрос и това ще е част от предложението ни.

Олга Вихристюк – подготвят ги по едни учебници, които са елементарни, но после имат приравнителни изпити и става голямо претоварване на децата.

Светлана Радолова – да се направят семинари за учители, които в последствие да преподават български език. В тези семинари да се съберат учители по български език и от Украйна и от България и да се направи съпоставка в учебните програми.

Люба Батембергска – колегите от ВКБООН бяха организирани обучения за учители, които преподават български като втори чужд. Сравнението на програмите също би било много полезно да се направи.

Витан – свързано със средното образование – Виждаме, че има полза от родителските срещи, които провеждаме. От ниво на пълно отрицание, особено от тези, които живеят в хотелите да учат в български училище. За хотелите към момента имаме 60 заявени деца да влязат в образователната система и има възможност да станат много повече, ако работата продължи. Родителите и децата предпочитат, ако е възможно на по-големи групи украинските деца да бъдат записвани в училищата. Една група от 30 украински деца да е в 1 или 2 училища, за да преминат по-леко през интеграционния процес. Проблемът с транспорта – от хотелите има транспорт, но той е трудно достъпен финансово, особено когато става въпрос за повече от едно дете. Има ли шанс украински

деца, които искат да продължат в български ВУЗ да направят това с такса като български студенти?

Ваня Добрева: (Относно тема за следващия път) Да се покани представител на МОН, който да разясни за детски центрове - кой може да получава компенсации. Родителите основно се обръщат към частни детски градини, които са много скъпи, но тези компенсации могат да се използват и в детски центрове и клубове. Във Варна не е изчистена процедурата как получават отказ (от РУО).

Альона Нейкова – Наблюдаваме по-голям брой желаещи, които искат да запишат децата си в български училища. Тази година самите родители идват при нас. За ВУЗ – въпреки че са студенти, здравните осигуровки на тези деца излиза, че не са платени в системата на НАП. Скептична е към предложението на Светлана Радолова за децата, които кандидастват във ВУЗ да не се изисква сертификат Б1. Все още имат достатъчно време да се подготвят по български език , тъй като много деца влезли по ПМС 103 се отказват заради трудностите с езика в обучението. Владееенето на езика е едно от задължителните условия за обучение и за това, че те ще разбират и ще участват в учебния процес. Могат да се обръщат към БЧК за превод на документи, особено когато става въпрос за документи за адаптация, образование, намиране на работа.

Светлана Радолова – Дали може МОН чрез тези средства за компенсация да финансира и детските центрове и клубовете за обученията по български език? Или дали могат да се финансират тези НПО чрез общините? Има ли възможност да се включат клубовете, сдруженията и детските центрове в тази дейност? Предложение за следваща тема за 12-ти юли – по какъв начин могат да се включат тези центрове в тази дейност.

Люба Батембергска – Към МТСП има програми по които може да се преподава български език на чужденци. Има условие те да са регистрирани езикови центрове или да имат профили. Подкрепата на МОН е насочена единствено в системата на образованието.

Люба Батембергска – Ще препрати предложението на Светлана, което тя миналата година е споделила с работната група. Като част от срещите с община Варна се поставя въпросът за увеличаване на предучилищните групи в училищата. За Несебър правим таргетирана среща с РУО Бургас и кмета на общината, за да обсъдим записванията и транспорта. Ако се направи промяна в закона за убежищата, тъй като децата с временна закрила не получават задължително обучение по български език при престоя си тук. За случаите за обучения по български език, когато родителите получават обратна връзка „да се доведе детето подготвено“ - единия вариант е да се подаде заявление за обучение в летните месеци към училището, а другия - да се подаде към МОН конкретна информация за случая.

Следваща среща – 12.07 от 9.30, като темата остава кампанията за записване в детска градина и училище и напредъка с предприетите стъпки.